

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

An Christum imitari non liceat nisi vbi exemplum se dedisse contestatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

fectorem excitant, nubes, sine aqua, arbores infructuosas, eradicatas, mortuas; fluctus maris, sidera errantia, *περὶ ὧν ἄνθρωπος*, & superbos, subfannatores religionis, seditiosos, scandulosos. quorum Deus ventus est, hypocritas in quibus ne vnica quidem gutta sinceri sanguinis, inflatos sensu carnis suae adherentes spiritibus erroris, Doctores diabolicos, in hypocritis loquentes mendacium, cauteriatam habentes conscientiam & tergum & caput. Avaros, insatiabiles, vrsilupos, ingratos, contumaces, libidinosos, indomitos, iracundos, vindictae amatores, calumniatores, verbum Dei mendacii accusantes. Proditores, mulierculas captiuas ducentes, semper discentes, nunquam ad scientiam peruenientes, homines reprobo sensu, Haereticos, fanaticos, ipsissimum demonem in illis contumaciam efficere. Lupos infernales, canes infernales. Et Pouchenius de eiusdem: Bruchi, locustae, Ciniphe, Ecclesiae vastatores sunt. Iacobus Andreae. Leuissimos esse homines, Epicureos, Arianos, Nestorianos, Sarana tradendos, Carnalissimos Capernaitas. Vitus ait, ipsum mendacium, non modo mendaces esse Calvinistas. Habere Spiritum Homicidalem, Spiritum Fanaticum, animae cidalem, effertum, insanientem, sectarium, melancholicum, infirmum, metastum, esse ipsum demonem, esse capita horrida conturbata. Eiusmodi Calvinistas esse voluminibus probant Lutherani, & mille simam partem non recenseo, nec huius loci, tantum ostendere volui, quae fama sint, qui Pontifici maledicunt. Deteriora sunt, quae molles contra rigidos scribunt, de quibus in coronide Iubilorum, atque alibi egi satis.

VERSUS 14. 15.

Si ergo ego laui pedes vestros, Dominus & magister, & vos debetis alter alterius lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.

QVÆSTIO I.

An Christum imitari non liceat, nisi vbi exemplum se dedisse contestatur?

In virtutis studio Christum imitari oportet.
§.1. **N**Otandum est, inquit Calvinus, quod Christus se exemplum dedisse admonet. Neque enim omnia eius facta promiscue ad imitationem trahi conuenit. Inde concludit. Ieiunium quadragesimale non esse seruandum. Esse enim perue: tam emulationem. Contat non omnia nos Christi imitari facta, aut posse, aut debere. Ieiunium ex illis esse, quae imitari oporteat satis ipse docuit, cum discipulos suos ieiunaturos praedixit. Quemadmodum autem coteratam virtutum imitationem nobis ratio, & scriptura indicat, ita temperantiae quoque legem, & mortificationem carnis, quae in ieiunio inuenitur, suo exemplo sancit: non quasi eum nos assequi possimus, sed quo possumus, tendendum est, si non eodem modo, ad eundem tamen scopum actiones dirigenda sunt. Quadragesimae porro observatio Christi exemplo nobis tradita est, veterum consensu. Ignatius ad Philippenses. *τὸς ἑορταῖς μὴ ἀπμάζετε, τὴν πεσομένην μὴ ἐξείδεσθε, μήκον ἢ ἀλέγει τὸς τὸ κρυβὸς πολιτείας.* Festina ne inhoneretis, quadragesimam ne spernatis, imitatem enim continet Domini conversationis. Similia & Clemens Can. 60. Apost. Nazian. de amore pauperum. Clemens Alexand. paedag. l. 2. c. 1. Euseb. Hist. l. 2. c. 16. Epiph. haer. 29. sed de his alibi plura dixi. Q-

rigenes Hom. 20. in Leuiticum. Quadragesimae dicit habere nos aut ieiunio consecratos. Mira porro Calvinus impudentia. Ieiunia vetat, quia Christus ieiunans, non protestatur exemplum se dedisse, quod nobis ad imitationem sit propositum. Sed cum de pedibus lauantis exemplo se praestitisse monet, non tamē mille vnus est teste Musculo, qui comministro pedes non dico lauet, sed id sibi faciendum, aut agnoscat, aut fateatur. Hic certo exemplo praestitur, nec est qui putet sequi oportere.

VERSUS 17.

Si hac scitis, beati eritis si feceritis ea.

QVÆSTIO I.

An beatitudo operibus tribui possit?

§.1. **S**CIENTIAM sine operibus euanidam esse, & non vniā literā docent. Hoc & Christus indicauit: si crederetis, dicitis pedes fratribus lauantos, & cum vera humilitate officia praestanda, non vos scientia, aut fides beatus reddit, sed opus. Beati eritis si feceritis, non ergo beati, si facere volueritis, ab operibus ergo salus dependet. Quid vero si opus praestare non possis? Respondet Augustinus in Psal. 103. *Coronat Deus intus bonitatem, vbi non inuenit facultatem.* Quare virtutem excludere conantur, qui clamant, salutem non modo operibus nos non mereri, sed etiam, ne conditionē quidem operum ad salutem requiri, ut Mansfeldici in Synodo sua docuerunt. Quin etiam ipsi se scitari quidque vi veritatis ad acti te & exponunt. Augustinus Marloratus, *Contra, si hac scitis, nec tamen facitis, miseris estis.* Qui enim nouerit recte facere, nec facit, hic peccato tenetur. Iacob. 4. 17. & Luc. 12. 47. Et Musculus non hic inscientiam culpam indicat, sed caritatis omissionem & operis [Ceterum inquit, locus iste ijs potissimum obijci debet, qui vbi doctrinam Euangelij audiunt, dicunt: Quis ista nesciat? dicatur ergo illis. Si hac noueritis, beati estis, si feceritis ea.] Hic igitur scientiam esse posse concedunt, sed inutilem, si opera desint. Calvinus sententiam Christi inuenit, quia suis decretis aduersam experiebatur. [Neque enim vera cognitio Dei meretur nisi quae fideles eousque adducit, ut se capiti suo conforment. Vana potius imaginatio est, dum Christus, & quae Christi sunt, extra nos conspicimus. Hinc collige, donec se quis fratribus suis subijcere didicerit, eum nescire, si ne Christus magister.] Christus, si hac scitis, inquit, beati eritis, si feceritis ea. Scientiam esse posse, opus posse negligi asserit. At Calvinus nisi Christo se conformet, negat veram esse cognitionem. Nisi lauent pedes vana imaginatio est. Nescire Christi esse magistrum, nisi se fratribus subijcere didicerit. At contrarium Christus indicat, scire meliora, & probare, sequi autē deteriora. Quid honestū sit omnes Gregos scire, solos Lacedaemonios facere, dicebat verus censor, cum illi senem, quē ceteri excluderant, in theatrum ad spectaculū receperant, & tota Graecia plausu illos honorasset, se damnasset. Pulchre Theophylactus ipsos scisse, sed de facto quaestionem fuisse. *μη ἐπιστῶν ὅτι τὸ ταῦτα λέγει ἡμῖν ὡς δὲ ἀγροῖον, οὐδ' αὖτε καὶ ἀντὶ τὸ τὴν ταπεινώσεως καλὸν. ὅσα τὰ φωνὴν ἐξέδωκε τε οὐκ ἀρκεῖ τὸ το μόνον. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ποσὶ ἐξὸ μακάρεσσι, ἐν τῇ πνεύματι ἀντὶ.* Ne dicent: cur ista nobis quasi ignorantibus loqueretur? Humilitatis honestatem & ipsi nouimus. Propterea dicit: si scitis non hoc sufficit. Sed tunc vere eritis beati, si feceritis ista, addit. Nam & Iudaei praecepta nouerunt: At non beati, imo miserrimi ut qui ea non facerent. Non igitur praenatio signū est ignorantiae, nec hoc Dominus dicere instituit, sed cognitioni coniungi imperat executionē.

Setim